

รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา The Effective Academic Administration Model of Buddhist Scripture School, General Education Division

พระมหาสันติภาพ อ่อนละมุน* ชูเกียรติ วิเศษเสนา** สงวนพงศ์ ขวนชม*** และ วรสิทธิ์ รัตนวราหะ****
นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*
อาจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล**, ****
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล***

PhramahaSantiphap Onlamun* Chookiat Wisetsena** Sanguanpong Chuanchom***
and Worasit Rattanavaraha****

Ph.D. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Vongchavalitkul University*

Lecturer Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University**, ****

Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University***

Corresponding author E-mail: pm_santiphap@hotmail.com

(Received: December 23, 2022; Revised: February 13, 2023; Accepted: February 27, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล 3) เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ ดำเนินการวิจัย 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์เนื้อหาโดยศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 รูป/คน โดยเลือกแบบเจาะจง ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล โดยการจัดประชุมกลุ่มสนทนาผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้คือร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาและเอกสารประกอบการสัมมนากลุ่ม วิเคราะห์เนื้อหา ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน ตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ ดำเนินการโดยการนำรูปแบบที่ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดขึ้นไป มาจัดทำแบบสอบถามความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำรูปแบบไปใช้ประกอบด้วยผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 260 รูป/คน

ผลการวิจัยมีดังนี้ 1. สภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า โรงเรียนให้ความสำคัญกับงานวิชาการมากที่สุด โดยมีการวางแผน การจัดการ การนำองค์การและการควบคุมองค์การ ให้เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน และด้านการนิเทศการศึกษา 2. รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สารสำคัญ 4) การนำรูปแบบไปใช้ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3. ผลการ

ประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารงานวิชาการ, การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล, โรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the conditions and guidelines for effective academic administration, 2) to create an effective academic administration model, and 3) to evaluate the feasibility and usefulness of the effective academic administration model of Buddhist Scripture School, General Education Division. The research was divided into three parts, as follows: Part One studied the conditions and guidelines for effective academic administration. The tools were structured interview forms. The statistics used were content analysis by studying the effective academic administration of Buddhist Scripture School, General Education Division, with good practice. Three informants were selected by purposive sampling. Part Two created an effective academic administrative model by organising a focus group discussion meeting of seven experts. The tool was a draft of an effective academic administration model for the Buddhist Scripture School, General Education Division, and supporting documents for the group seminar. The statistics used were content analysis, which examined the feasibility of the model by seven experts. Part Three evaluated the feasibility and usefulness of the effective academic administration model by using the model that the experts considered appropriate as the content of the feasibility questionnaire and the usefulness from stakeholders in implementing the model, including the 260 school directors and deputy director for academic affairs.

The research found that: 1. In the conditions and guidelines for the effective academic administration of Buddhist Scripture School, General Education Division, it was found that the school gave the most importance to academic work, with planning, organisation, organisational leadership, and organisational control. To be conducive to academic administration in 5 areas, namely: curriculum development, educational institutions development of the learning process Development of innovative media and educational technology Assessment, evaluation, and transfer of learning results and educational supervision. 2. The effective academic administration model of Buddhist Scripture School, General Education Division, consists of 1) Principles and Reasons, 2) Objectives, 3) The Model Essential, 4) Model Implementation, and 5) Success Conditions. The evaluation results of the feasibility of the overall and individual aspects were at the highest level. 3. The results of the feasibility assessment of the effective academic administration model of Buddhist Scripture School, General Education Division, were generally at a high level. And the usefulness of the effective academic administration model of Buddhist Scripture School's General Education Department was generally at the highest level.

Keywords: Academic Administration Model, Effective Academic Administration,
Buddhist Scripture School, General Education Division

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้ขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ โดยพระปราชญ์ของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก (จวน อุฏฐายีมหาเถระ) ว่า “การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของโลก การศึกษาพระปริยัติธรรม ก็จำเป็นต้องอนุวัตรไปตามความเปลี่ยนแปลงของโลกบ้าง จึงเห็นสมควรที่จะมีหลักสูตรในการเรียนพระปริยัติธรรม เพิ่มขึ้นอีกแผนกหนึ่ง คือ หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป” ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศระเบียบกระทรวงฯ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ขึ้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2514 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการจัดการศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้น (กองพุทธศาสนศึกษา, 2557) ปัจจุบันตามพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 ได้ปรับโครงสร้างใหม่ตามข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วยโครงสร้างการบริหารงานและการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมและสถานศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2563 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงสังกัดสำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีโครงสร้างการบริหารงานเช่นเดียวกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งออกเป็น 4 งาน ได้แก่ กลุ่มบริหารงานทั่วไป กลุ่มบริหารงานงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารงานวิชาการ จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติสนับสนุนด้านงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนรายหัวตามจำนวนนักเรียนและตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมกำหนด การศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีปัญหาในภาพรวมหลายประการ ทั้งด้านประสิทธิผลของการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ด้านความรู้ และทักษะของผู้เรียน โรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานต่ำกว่าร้อยละ 50 คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2560) สอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกันใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอน ด้านความพร้อมทางปัจจัยของโรงเรียน และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน รวมทั้งผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค พบว่า โรงเรียนไม่มีแผนงานในการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา อย่างชัดเจน การถ่ายทอดและสื่อสารยังไม่ทั่วถึง องค์กรขาดการนิเทศติดตามและประเมินผลจากหน่วยงานต้นสังกัด ขาดการนำข้อมูลมาศึกษาวิเคราะห์เพื่อวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง ขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการจากภาคีเครือข่าย สภาพแวดล้อมของโรงเรียนขาดการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ การศึกษายังเน้นอยู่ในส่วนของปริยัติคือภาคของความรู้อยู่ยังไม่มีการเชื่อมต่อความรู้เข้าสู่ภาคของการปฏิบัติเพื่อให้เกิดปัญญาตามหลักพุทธธรรม ระบบสวัสดิการแก่ผู้เรียน ขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ และการเผยแพร่พระพุทธศาสนายังไม่เป็นระบบ (กองพุทธศาสนศึกษา, 2553) โดยเฉพาะปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งจากผลทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O NET) ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในรายวิชาหลัก พบว่า ปีการศึกษา 2560 วิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ย 39.40 คะแนน วิชาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) 26.51 คะแนน คณิตศาสตร์ 19.69 คะแนน วิทยาศาสตร์ 27.98 คะแนน ปีการศึกษา 2561 วิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ย 43.08 คะแนน วิชาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) 25.69 คะแนน คณิตศาสตร์ 23.23 คะแนน วิทยาศาสตร์ 30.24 คะแนน ปีการศึกษา 2562 วิชาภาษาไทย 43.57 คะแนน วิชาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) 26.77 คะแนน คณิตศาสตร์ 20.47 คะแนน วิทยาศาสตร์ 27.42 คะแนน ส่วนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในรายวิชาหลัก พบว่า ปีการศึกษา 2560 วิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ย 36.42 คะแนน สังคมศึกษา 29.78 คะแนน วิชาต่างประเทศ

(ภาษาอังกฤษ) 20.72 คะแนน คณิตศาสตร์ 15.14 คะแนน วิทยาศาสตร์ 23.31 คะแนน ปีการศึกษา 2561 วิชาภาษาไทย 34.73 คะแนน สังคมศึกษา 30.94 คะแนน ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) 21.85 คะแนน คณิตศาสตร์ 18.35 คะแนน วิทยาศาสตร์ 24.65 คะแนน ปีการศึกษา 2562 ภาษาไทย 31.49 คะแนน สังคมศึกษา 30.93 คะแนน ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) 21.63 คะแนน คณิตศาสตร์ 16.01 คะแนน วิทยาศาสตร์ 24.05 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2560; สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2561; สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2562) ปัญหาดังกล่าวนี้นี้ สะท้อนให้เห็นว่าจำเป็นต้องเร่งปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการมากที่สุด ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรสังกัดสำนักงานสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เห็นความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการวิจัยเพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามข้อบ่งชี้ 5 ด้านของงานวิชาการ คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน และด้านการนิเทศการศึกษา โดยใช้กระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ 4 ประการ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำองค์การ (Leading) และการควบคุมองค์การ (Controlling) (Bartol & Martin, 1991) ตามองค์ประกอบของรูปแบบ 5 ประการ คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สารสำคัญ 4) การนำรูปแบบไปใช้ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
- 2.2 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
- 2.3 เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
- ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
- ตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยนำเสนอรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การศึกษาศาสนาและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารที่มีประสิทธิภาพ และแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบแล้วสังเคราะห์เป็นข้อบ่งชี้ในการสร้างแบบสัมภาษณ์จากผู้บริหารโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) และจากผู้รู้แจ้งชัด (Known Group)

1) ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประธานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ซึ่งเลือกมาแบบเจาะจง

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) บันทึกข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษาได้แก่สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.2 ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบดำเนินการจัดทำรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีวิธีดำเนินการโดย วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเรียบเรียงข้อมูลที่ได้รับจากผลการวิจัยตอนที่ 1 ยกร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้องค์ประกอบของรูปแบบ 5 ประการ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สาระสำคัญ 4) การนำรูปแบบไปใช้ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยใช้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน และ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา บูรณาการเข้ากับกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิผล ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การนำองค์การ (Leading) และ 4) การควบคุมองค์การ (Controlling)

การตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน ได้แก่ ประธานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา นักวิชาการศาสนา ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารโรงเรียน ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ความถูกต้องและความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

3.3 ตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2565 จำนวน 402 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 804 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2565 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 130 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 260 รูป/คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน ดังนี้ 1) กำหนดสัดส่วนโรงเรียนตามจำนวนโรงเรียนที่มีอยู่ในสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาทั้ง 14 เขต 2) สุ่มแบบง่ายให้ได้จำนวนโรงเรียนตามสัดส่วนที่กำหนด

ผู้วิจัยนำแบบประเมินเพื่อเก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 130 โรงเรียน จำนวน 260 รูป/คน ในคราวประชุมผู้บริหารประจำปี ณ ห้องประชุมใหญ่พุทธมณฑลได้รับกลับคืนมา จำนวน 130 โรงเรียน เป็นผู้อำนวยการ จำนวน 130 รูป และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 121 รูป/คน

คิดเป็นร้อยละ 96.54 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารและการสัมภาษณ์ดังนี้

4.1.1 การบริหารจัดการด้านการวางแผน (Planning) ประกอบด้วย

4.1.1.1 การจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนได้จัดทำงบประมาณรายรับ-รายจ่ายประจำปีการศึกษา โดยงบประมาณรายรับมาจาก เงินอุดหนุนรายหัว เงินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเงินรายได้สถานศึกษาส่วนงบประมาณรายจ่ายจัดสรรตามหลักการดังนี้ เงินอุดหนุนรายหัว จัดสรรเป็นงบกันเงินก่อนการจัดสรรประมาณร้อยละ 15 ที่เหลือจัดสรรเป็นงบพัฒนาคุณภาพการศึกษาร้อยละ 60 งบบริหารงานทั่วไปร้อยละ 30 และงบสำรองจ่ายร้อยละ 10 เงินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดสรรเป็นงบพัฒนาคุณภาพการศึกษาประมาณร้อยละ 70 จัดสรรเป็นงบบริหารงานทั่วไปประมาณร้อยละ 30 และไม่จัดสรรเป็นงบสำรองจ่าย เงินรายได้สถานศึกษา จัดสรรเป็นงบพัฒนาคุณภาพการศึกษาประมาณร้อยละ 55 จัดสรรเป็นงบบริหารงานทั่วไปประมาณร้อยละ 45 และไม่จัดสรรเป็นงบสำรองจ่าย

4.1.1.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาที่มีโครงการส่วนใหญ่เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาทุกปี คณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนทุกคน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนทุกคน รองผู้อำนวยการโรงเรียน กลุ่มแผนงานและงบประมาณ เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มแผนงานและงบประมาณ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

4.1.1.3 การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานเพื่อใช้กำกับการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา โรงเรียนได้จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานที่ชัดเจนตลอดปีการศึกษา ซึ่งมีทั้งปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีการศึกษาระดับโรงเรียน ระดับกลุ่มบริหารงานทั้ง 4 กลุ่มบริหาร ระดับกลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่มสาระ ระดับสายชั้นทั้ง 6 สายชั้น โดยปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีการศึกษาระดับกลุ่มบริหารงาน ระดับกลุ่มสาระ ระดับสายชั้น จะมีความสอดคล้องกับปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีระดับโรงเรียน คณะผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกคนจะดำเนินงานไปตามระยะเวลาที่กำหนดในปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา

4.1.1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากตารางเรียนปกติเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้แก่ 1) การสอนเสริมโดยใช้แบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ แบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียนทั่วไป หรือแบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียนวิชาชีพ จากการทดสอบครั้งที่ผ่านมา โดยครูผู้สอนจะสอนเสริมให้นักเรียนในแต่ละชั่วโมงเรียนทุก ๆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) การส่งนักเรียนเข้าร่วมประกวดหรือแข่งขันในรายการต่าง ๆ อยู่เสมอ ทั้งระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด ระดับกลุ่มจังหวัด ระดับภูมิภาค ระดับชาติ และ 3) การส่งครูและบุคลากรเข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนา หรือศึกษาดูงาน เป็นการเพิ่มศักยภาพให้ครูและบุคลากรเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

4.1.2 การบริหารจัดการด้านการจัดองค์การ (Organizing) ประกอบด้วย

4.1.2.1 การจัดโครงสร้างการบริหารโรงเรียนแบบปกติให้ครอบคลุมภารกิจของโรงเรียน โดยจัดโครงสร้างการบริหารโรงเรียนเป็น 4 กลุ่มบริหาร คือ กลุ่มบริหารงานทั่วไป กลุ่มงานบริหารงานงบประมาณ กลุ่มงานบริหารงานบุคคล และกลุ่มงานวิชาการ แต่ละกลุ่มบริหารแบ่งออกเป็นกลุ่มงานและงาน ตามลำดับตามขอบข่ายภารกิจของโรงเรียนที่มีทั้งหมด ซึ่งเป็นการจัดโครงสร้างการบริหารโรงเรียนตามโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ส่วนการจัดคณะผู้บริหาร ครู และบุคลากรให้รับผิดชอบภารกิจต่าง ๆ ใช้การพิจารณาตามความรู้ ความสามารถ และความประสงค์ของแต่ละบุคคล

4.1.2.2 การจัดชั้นเรียนตามผลการเรียนของผู้เรียน โดยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จัดนักเรียนตามผลคะแนนสอบคัดเลือก ส่วนชั้นต่อ ๆ ไปจัดนักเรียนตามผลการเรียนของปีการศึกษาที่ผ่านมา เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.1.2.3 การจัดหลักสูตรสถานศึกษาให้เอื้อต่อความสามารถของผู้เรียน โดยจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามจุดเน้นของสถานศึกษา โดยโรงเรียนจะคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนตามความสนใจและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน

4.1.2.4 การจัดระบบงานกิจการนักเรียนให้พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง ได้แก่ 1) งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้จัดแบ่งครูทุกคน และนักเรียนทุกชั้นเรียน ออกเป็นคณะ โดยมีจำนวนครูและนักเรียนคณะละเท่า ๆ กัน เพื่อให้สะดวกต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนทุกคน 2) งานสภานักเรียน ได้จัดตั้งสภานักเรียนโดยให้นักเรียนเลือกประธานสภาและกรรมการสภานักเรียนเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ 3) งานชมรมกิจกรรมนักเรียน ได้จัดตั้งชมรมกิจกรรมนักเรียนทั้งชมรมทางวิชาการและชมรมทางวิชาชีพ โดยนักเรียนทุกคนต้องเลือกเข้าชมรมตามความสนใจและความถนัดเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของผู้เรียน

4.1.3 การบริหารจัดการด้านการนำองค์การ (Leading) ประกอบด้วย

4.1.3.1 การใช้หนังสือทางการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ แก่คณะผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกคน เช่น บันทึกข้อความ คำสั่ง ประกาศ หนังสือเวียน เป็นต้น

4.1.3.2 การประชุมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ แก่คณะผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง เช่น การประชุมคณะกรรมการโรงเรียน การประชุมสมาคมผู้ปกครองและครูการประชุมคณะผู้บริหารโรงเรียน การประชุมครู เป็นต้น

4.1.3.3 การชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ เป็นรายบุคคลเฉพาะกรณี

4.1.3.4 การตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการกิจต่าง ๆ ของโรงเรียน

4.1.3.5 การเป็นที่ปรึกษาในการทำงานแก่คณะผู้บริหาร ครู และบุคลากร โดยให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ หรือไปแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

4.1.3.6 การเสาะแสวงหาบุคลากรใหม่ การคัดเลือกการมอบหมายงาน การพัฒนาและการธำรงรักษาให้อยู่กับโรงเรียน

4.1.3.7 การปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัย และการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คณะผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียน

4.1.3.8 การปรับปรุงบุคลิกภาพเพื่อให้เกิดภูมิรู้ ภูมิธรรม ภูมิฐาน เช่น การห่มผ้าเป็นปริณทลสะอาด เรียบร้อย โอปปาติกะ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น เสียสละเพื่อส่วนรวม มีอารมณ์มั่นคง เปิดเผย พุดน้อยตรงไปตรงมา ควบคุมตนเองได้ มุ่งมั่นและตั้งใจในการทำงาน มีมนุษยสัมพันธ์ ให้เกียรติคนอื่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ เป็นต้น

4.1.3.9 การให้อิสระในการทำงานโดยส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาคิดเอง ทำเองตามขอบข่ายงานในแต่ละกลุ่มงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

4.1.3.10 การให้ความเป็นกันเองกับคณะผู้บริหาร ครู และบุคลากร โดยไม่ถืออำนาจผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใต้บังคับบัญชา

4.1.3.11 การมีความจริงใจ และมีเมตตาธรรมในการทำงาน ให้ความสำคัญต่อบุคลากรโดยไม่เลือกปฏิบัติ

4.1.3.12 การรักโรงเรียน รักเพื่อนร่วมงาน ใช้เวลาอยู่กับโรงเรียนให้มากที่สุด เดินสำรวจบริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียนทุกวัน การรักและให้ความสำคัญกับนักเรียน โดยการเดินเยี่ยม พูดคุย ปรีกษาเรื่องต่าง ๆ

4.1.3.13 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ครู บุคลากร และนักเรียนอยู่เสมอ การรับประทานอาหารร่วมกัน การจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ เป็นต้น

4.1.4 การบริหารจัดการด้านการควบคุมองค์การ (Controlling) ประกอบด้วย

4.1.4.1 การใช้แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาเป็นเครื่องมือในการกำกับติดตามงานวิชาการ

4.1.4.2 การใช้ปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา ทั้งปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียนกลุ่มบริหารงานกลุ่มสาระการเรียนรู้ และสายชั้น

4.1.4.3 การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานต่าง ๆ ตามกรอบโครงสร้างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อย่างชัดเจน

4.1.4.4 การประชุมโดยในวาระปกติมีการประชุมคณะกรรมการโรงเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง ประชุมคณะบริหารโรงเรียน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ประชุมครู เดือนเรียนละ 1 ครั้ง ประชุมผู้ปกครองนักเรียน ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง และประชุมนักเรียนหลังการไหว้พระสวดมนต์ก่อนเข้าชั้นเรียนหรือแยกประชุมตามสายชั้น

4.1.4.5 การใช้การประเมินผลและการรายงานผลการปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่กำหนด

4.1.4.6 การพบปะพูดคุยตามกลุ่มสาระวิชาและสายชั้นต่าง ๆ เพื่อกำกับดูแล ติดตามและนิเทศการทำงาน

4.1.4.7 การเดินตรวจตราความเรียบร้อย สภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ภายในบริเวณโรงเรียน ให้มีความพร้อมอยู่เสมอ

4.1.4.8 การควบคุมและติดตามงานนอกเวลา เช่น การตรวจเวรประจำวัน

4.1.4.9 การติดตามได้ผลงานโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อการควบคุมและติดตามงาน เช่น โทรศัพท์ กลุ่มไลน์วีดีโอคอล เป็นต้น

4.2 ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

4.2.1 ขั้นที่ 1 ผู้วิจัย ได้นำผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และข้อมูลสรุปจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากตอนที่ 1 โดยใช้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน และ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา บูรณาการเข้ากับกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิผลมีองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การนำองค์การ (Leading) และ 4) การควบคุมองค์การ (Controlling) แล้วจัดทำร่างรูปแบบทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่

1. หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2548 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทการพัฒนาประเทศและนโยบายมหาเถรสมาคม ต่างมุ่งเน้น

การวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ จากการจัดการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า การศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีปัญหาในภาพรวมหลายประการ ทั้งด้านประสิทธิผลของการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ด้านความรู้และทักษะของผู้เรียน โรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานต่ำกว่าร้อยละ 50 คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรมโดยเฉพาะปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับมาตรฐานการศึกษาของชาติ จากผลทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน ปัญหาดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าจำเป็นต้องเร่งปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และขับเคลื่อนให้เกิด ผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล จึงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ และเป็นปัจจัยเบื้องต้นในลำดับแรกที่ต้องปรับและสร้างให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

เป็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล คือ 1) ด้านการวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) การนำองค์กร (Leading) และ 4) การควบคุมองค์กร (Controlling) เพื่อให้โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีการพัฒนาองค์กรด้านการบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นแนวทางในการจัดทำแผนงานหรือโครงการที่เป็นรูปธรรมของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา แต่ละแห่งต่อไป ทั้งนี้รูปแบบประกอบด้วย องค์ประกอบของรูปแบบ คือ 1) หลักการและเหตุผลของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) สารสำคัญของรูปแบบ 4) การนำรูปแบบไปใช้ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ เป็นกรอบสำคัญในการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่มีความพร้อมสมบูรณ์ครอบคลุมทุกด้าน

2. วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้มีประสิทธิผล

3. สารสำคัญ

สารสำคัญของรูปแบบนี้ มีเนื้อหาตาม การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) ที่มีประสิทธิผล 2) การจัดองค์กร (Organizing) ที่มีประสิทธิผล 3) การนำองค์กร (Leading) ที่มีประสิทธิผล และ 4) การควบคุมองค์กร (Controlling) ที่มีประสิทธิผล

4. การนำรูปแบบไปใช้

รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ดังนี้

- 1) โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จัดการประชุมชี้แจงคณะกรรมการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการพัฒนางานวิชาการ
- 2) โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วางแผนและกำหนดกรอบเวลาในการดำเนินการตามแนวทางของรูปแบบทุกขั้นตอน
- 3) โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มอบหมายผู้รับผิดชอบตามความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานในการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามแต่ละขั้นตอน และแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามความเหมาะสม
- 4) สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จัดให้มีการอบรม/ สัมมนา /ศึกษาดูงาน เพื่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรที่รับผิดชอบงานบริหารงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง

5) สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กำกับติดตามผลการดำเนินงาน โดยสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ

6) สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีการประเมินผล และนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงรูปแบบรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

5. เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ

1) ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

2) ผู้บริหารในสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ต้องมีส่วนร่วมสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4.2.2 ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยได้ยกร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้ผลการวิจัยในขั้นที่ 1 เป็นประเด็นในการพัฒนาและได้จัดประชุมสนทนา (Focus Group) กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน เพื่อให้ความคิดเห็นในการปรับปรุงรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา การตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัย ได้ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ผ่านการเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบสรุปผลการประเมิน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. หลักการและเหตุผล	4.86	0.38	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์	4.86	0.38	มากที่สุด
3. สารสำคัญ	4.81	0.39	มากที่สุด
4. การนำรูปแบบไปใช้	4.86	0.35	มากที่สุด
5. เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ	4.86	0.36	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.82	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านหลักการและเหตุผล ด้านวัตถุประสงค์ ด้านการนำรูปแบบไปใช้และด้านเงื่อนไขสู่ความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านสารสำคัญของรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4.3 ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. หลักการและเหตุผล	4.47	0.65	มาก	4.59	0.62	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์	4.33	0.64	มาก	4.50	0.65	มากที่สุด
3. สาระสำคัญ	4.36	0.69	มาก	4.50	0.65	มากที่สุด
4. การนำรูปแบบไปใช้	4.38	0.67	มาก	4.55	0.64	มากที่สุด
5. เจื่อนไขสู่ความสำเร็จ	4.52	0.65	มากที่สุด	4.62	0.63	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.37	0.68	มาก	4.51	0.64	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเจื่อนไขสู่ความสำเร็จมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.65) และด้านวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.64)

ส่วนความเป็นประโยชน์พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเจื่อนไขสู่ความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.62) และด้านวัตถุประสงค์และด้านสาระสำคัญ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.65)

5. สรุปผลและอภิปรายผล

จากการศึกษาและผลการวิจัยรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยมาอภิปราย ดังนี้

5.1 สภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ โดยภาพรวมพบว่า

5.1.1 การวางแผน (Planning) โรงเรียนต้องจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาที่มีโครงการส่วนใหญ่เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานเพื่อใช้กำกับการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากตารางเรียนปกติเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

5.1.2 การบริหารจัดการด้านการจัดองค์การ (Organizing) โรงเรียนต้องจัดโครงสร้างการบริหารโรงเรียนแบบปกติให้ครอบคลุมภารกิจของโรงเรียน โดยจัดการบริหารงานวิชาการให้ครอบคลุมได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนีสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน และด้านการนิเทศการศึกษา แต่ละด้านแบ่งออกเป็นกลุ่มงานและงาน ตามลำดับตามขอบข่ายภารกิจของโรงเรียนที่มีทั้งหมด ซึ่งเป็นการจัดโครงสร้างการบริหารโรงเรียนตามโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ส่วนการจัดคณะผู้บริหาร ครู และบุคลากรให้รับผิดชอบภารกิจต่าง ๆ ใช้การพิจารณาตามความรู้ ความสามารถ และความประสงค์ของแต่ละบุคคลมีการจัดชั้นเรียนตามผลการเรียนของผู้เรียน จัดหลักสูตรสถานศึกษาให้เอื้อต่อความสามารถของผู้เรียน โดยจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามจุดเน้นของสถานศึกษา โดยโรงเรียนจะคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนตามความสนใจและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน จัดระบบงานกิจการนักเรียนให้พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง

5.1.3 การบริหารจัดการด้านการนำองค์การ (Leading) โรงเรียนต้องใช้หนังสือทางการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ แก่คณะผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกคน เช่น บันทึกข้อความ คำสั่ง ประกาศ หนังสือเวียน มีการประชุมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ แก่คณะผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง มีการชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ เป็นรายบุคคลเฉพาะกรณี มีการตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการกิจต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ปรึกษาในการทำงานแก่คณะผู้บริหารครูและบุคลากร โดยให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีการเสาะแสวงหาบุคลากรใหม่ การคัดเลือกการมอบหมายงาน การพัฒนาและการธำรงรักษาให้อยู่กับโรงเรียน มีการปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัย และการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คณะผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียน มีการปรับปรุงบุคลิกภาพเพื่อให้เกิดภูมิรู้ ภูมิธรรม ภูมิฐาน

5.1.4 การบริหารจัดการด้านการควบคุมองค์การ (Controlling) โรงเรียนต้องใช้แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาเป็นเครื่องมือในการกำกับติดตามงานวิชาการ ใช้ปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา ทั้งปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียนกลุ่มบริหารงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ และสายชั้น มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานต่าง ๆ ตามกรอบโครงสร้างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อย่างชัดเจน

สรุปคือโรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับงานวิชาการมากที่สุด โดยมีการวางแผน การจัดองค์การ การนำองค์การ และการควบคุมองค์การ ให้เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารวิชาการอยู่ที่ การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของโรงเรียน มีความคล้ายคลึงกับ ราตรี เลิศหว่าทอง (2561) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษามาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัด หากผู้บริหารสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงถือได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษาและ อธิป ศรีบรรเทา (2560) ได้กล่าวว่า หลักสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงการวางแผนการบริหารงานวิชาการ คือ การวางแผนในหกรอบคลุมงานวิชาการตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้งหมด ได้แก่ การบริหารหลักสูตร การบริหารการเรียนการสอน การบริหารการนิเทศภายใน การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน การบริหารระบบข้อมูล และสารสนเทศทางวิชาการการบริหารการพัฒนาบุคลากรการบริหารการวิจัยและพัฒนาการบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ

5.2 รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มืองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สาระสำคัญ 4) การนำรูปแบบไปใช้ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดทั้งในภาพรวมและจำแนกตามองค์ประกอบ ทั้งนี้เนื่องจากมาจากกระบวนการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยใช้ผลการศึกษากิจการการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาโดยใช้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการมืองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน และ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา บูรณาการเข้ากับกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิผล ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การนำองค์การ (Leading) และ 4) การควบคุมองค์การ (Controlling) ซึ่งได้จากการวิจัยในตอนที 1 มาเป็นประเด็นยกร่างรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับ ชูเกียรติ วิเศษเสนา (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ

ของผู้เรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนสุรนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา และสรุปสาระสำคัญไว้ซึ่งอาจใช้เป็นแนวทางของการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ พบว่า 1) การบริหารจัดการด้านการวางแผน (Planning) 2) การบริหารจัดการด้านการจัดองค์การ (Organizing) 3) การบริหารจัดการด้านการนำองค์การ (Leading) 4) การบริหารจัดการด้านการควบคุมองค์การ (Controlling) และสอดคล้องกับ ชนิสรา ชุมวงศ์ (2563) การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า แนวทางการดำเนินงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลและประเมินผล 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การแนะแนวการศึกษา 7) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ดีขึ้น ความเหมาะสมของแนวทางการดำเนินงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

5.3 การประเมินความเป็นไปได้พบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีกระบวนการขั้นตอนอย่างชัดเจน มีความเป็นไปได้ที่จะทำให้อุปกรณ์นำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ส่วนการประเมินความเป็นไปได้นั้น พบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีกระบวนการ ขั้นตอนอย่างชัดเจน มีหลักการของรูปแบบ มีวัตถุประสงค์ มีสาระสำคัญ มีการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ และมีเงื่อนไขสู่ความสำเร็จ ในบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา อย่างครบถ้วนจึงส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้อง รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการมีความเห็นว่างบแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีความเป็นไปได้น้อยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ กมลรัตน์ ทิสมบุญ (2560) ที่ได้พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสระแก้ว พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดสระแก้ว มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากและความเป็นไปได้น้อยอยู่ในระดับดีมาก

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 จากผลการวิจัยได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่มีความเหมาะสมมากที่สุด และผลการประเมินความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้นั้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ดำเนินการเปิดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ควรนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ไปใช้หรือนำไปปฏิบัติ ส่งเสริม สนับสนุนและติดตามอย่างต่อเนื่องจะทำให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ

6.1.2 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ต้องทำความเข้าใจ ความร่วมมือกันอย่างจริงจังจึงเมื่อนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามาใช้

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่มีต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

6.2.2 ควรมีการศึกษาประเด็นปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาล้างจากการนำรูปแบบรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาไปใช้ เพื่อปรับปรุงรูปแบบหรือพัฒนารูปแบบต่อไป

7. รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมลรัตน์ ทิสมบุญ. (2560). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดสระแก้ว* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต). มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ปทุมธานี.
- กองพุทธศาสนศึกษา. (2553). *แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ การพัฒนาการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (พ.ศ. 2553 - พ.ศ. 2562)*. กรุงเทพฯ: กองพุทธศาสนศึกษา, สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- _____. (2557). *คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- ชนิสรา ชุมวงศ์. (2563). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ชูเกียรติ วิเศษเสนา. (2562). *การบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนสุรนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา. ทักษะแห่งอนาคต: ความท้าทายของการศึกษาไทย. การประชุมและนำเสนอผลงานวิชาการทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 6. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล. ประเทศไทย.*
- ราตรี เลิศหว่าทอง. (2561). *การพัฒนาแบบการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL* (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2560). *รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2560*. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- _____. (2562). *รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2562*. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- _____. (2561). *รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2561*. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน).
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2560). *รายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. <http://www.onesqa.or.th/th/contentdownload/944/?inputFilter=&TextSearch=&Category=&gotoPage=3&PageSize=10>
- อธิป ศรีบริทา. (2560). *การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในวิทยาลัยเทคนิค* (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

ภาษาอังกฤษ

- Bartol, K. M. & Martin, D. C. (1991). *Management*. McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.